

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 „ — „

Helyben házhoz hordva:

Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre	12 frt — kr.
Negyedévre	3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, október 26.

Kétféle becsület.

Nem mondhatjuk, hogy éppen új dolog lenne a kétféle becsületnek az a megkülönböztetése, amely tegnap ismét oly nagy vihart okozott a magyar parlamentben. Amióta a korrupció oly mély gyökeret vert a magyar politikai életben, — ezt pedig legalább is két évtized óta tapasztalhatjuk, — elég gyakran hivatkoznak a megszorult emberek arra, hogy más a magán és más a politikai becsület.

Ha valaki a magánéletben követne el olyan dolgokat, amelyeket habozás nélkül tesznek magukat gáncs nélküli lovaknak tartó emberek a politikai téren, — a mucsai kaszinó sem tűrné meg őket tagjai között; barátai és jó ismerősei kerülnék messziről, mint a pestises beteget.

Sőt napjainknak »közéleti erkölcsstana« annyira megy, hogy a magánéletben elkövetett gaszágokat is tűri mindaddig, míg azok nyilvánosságra nem kerülnek. Bokrosnak, Pulszkynak vagy akár Kriványnak is nagy számmal voltak jó barátai között, akik nagyon jól tudták, hogy a lukullusi lakomák költségeit csalárd módon, bűnös üzelmekkel kerítette az illető, de azért megfert gavallér gon-

dolkodásmódjukkal és a tisztességről alkotott fogalmaikkal, hogy részt vegyenek azokon.

A levélcsempészet alkalmából hetekig tárgyalta a sajtó, hogy a magánéletben semmiféle tisztességes ember nem tartaná megengedhetőnek, hogy ilyen módon megsérthesse a levéltitkot. És hány gavallér embertől hallottuk, hogy a politikában ilyen is megengedett eszköz.

Ami a politikai választásoknál történik, elkezdve a szavazólajstromok hamisításától, a jogfosztásnak bámulatos felfanggal kitalált számtalan nemétől, a hazudozás, rágalmazás, gyanúsítás, az ifatás, csalás, megvesztegetés, befolyásolás és kényszerítésen keresztül egészen a stromfai és várnai választások embertelen kegyetlenségéig, — — mind mind olyan dolgok, amelyek közül egy is elég volna a magánéletben arra, hogy utálattal forduljanak el a tisztességes emberek ezek elkövetőitől.

És eltekintve attól, hogy még Tarnóczynak és Klochnak is akadn szántalan védelmezője a legmagasabb politikai körökben is, ki tudná megszámlálni, hány követője van Tarnóczynak azok között, akik kifogástalan gentlemeneknek tartják magukat.

A közokirat-hamisítás olyan gaztett,

ami börtönbe juttatja annak elkövetőjét. És hányan vannak, akik minden lelki-furdalás nélkül hamisítják azokat a közokiratokat, amelyek hivatta vannak biztosítani a polgároknak keserves adófizetéssel szerzett alkotmányos jogát, a választói jogosultságot, — — s e mellett szívesen látott tagjai az előkelő társaságoknak.

Maga a tegnapi vádlott is tisztességtelen dolognak tartja valakit az adott becsületszó megszegésére rábirni vagy pláne erőszakolni. Nincs is bebizonyítva még ez esetben, hogy a vádlott miniszterelnök valóban elkövette volna e tisztességtelennek tartott dolgot. De a miniszterelnök védői már is hangsúlyozzák a modern becsület-theoriát, hogy különbséget kell tenni a magán és politikai becsület között.

Rossz szolgálatot tesznek vele magas védencüknek, mert a kétféle becsület-theoriáját soha sem fogja bevenni a magyarnak egyenes, nyílt jelleme.

A magyar politikában is csak egyféle becsületet ismer: a hazának önzetlen szolgálatát.

Ennek a példái azonban — sajnos! — egyre ritkulnak a mai sivár politikai életben.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Gödöllői napok.

— Hajdan és most. —

Irta: Ludvig BÉLA.

Gödöllőt a természet is földi paradicsomnak teremtette. Dombokkal váltakozó termékeny rónája, gyönyörű lombos és vaddus erdei, tiszta ózonnal terhes levegője, csaknem állandó és egyenletes temperaturája, mely csak az egymást felváltó évszakok idején mutat egy kis változást, valóságosan arra predesztinálják, hogy üdülő helyeül szolgáljon a főváros zaklatott életü és rossz idegü lakosainak.

Egyre másra emelkednek is az izléses nyaralók Gödöllőn és környékén, az anyagiakkal kevésbé megáldott városi közönség pedig, melynek fürdőre nem telik, azzal kárpótolja magát, hogy egy-egy szobát vagy lakást bérel magának valamely gödöllői paraszt gazdától, ki szívesen kap ezen a jó keresetforráson és itt tölti a nyári szezon.

A régi időkben a fejedelmi életet folytató Grassalkovich hercegeknek, ezeknek a magyar Krózusoknak, volt birtoka és kedvenc tartózkodási helye Gödöllő.

Ő tőlük vásárolta meg a nemzet a királynak a festői vidékü dominiumot s azóta lett korona birtok és királyi nyaraló Gödöllőből, mely a maga vonzó panorámájával és egyszerű természeti tulajdonságaival annyi édes örömmel szolgált felséges tulajonosának s az

uralkodóház szívesen látott tagjának és vendégeinek. viruló ölére csábítgatva őket a zavartalan pihenés idejében.

E kedves és bájos vidék természeti gyönyöreit élvezve, joggal és meggyőződéssel vallhatja az ember Nápoly bennszülött népének sokszor ezítt mondását: »Dolce far niente«. Ilyen lehetett az a természeti milien is, mely egyik híres dalnokunkat e szép sorokra ihlette:

»Oh természet, óh dicső természet!
Mely nyelv merne versenyezni véled!
Te nem szólsz és mentől inkább hallgatsz,
Annál többet, annál szebbet mondasz.«

Hát még mikor élt és teljes virágában élvezte itt az életet a vidék igazi koronája, a felségesen szép király asszony; hol modern Diana módjára kalandozva be férfias sportúzással a szomszéd határ és berkeket, hol incognitóban látogatva el az egyszerű nép bogárhátú viskóiba, áldást, meglegedést árasztva mindenüvé, a hova csak lépett.

A földre aláereszkedett kis darab menyországot jelentette Gödöllő ugy a felséges uralkodó háznak, mint a föld népének azelőtt.

A magyar királyi Aranjezen, Gödöllőn született Mária Valéria főhercegnő, évszázadok óta az első királyi gyermek, aki magyar földön látta meg a napvilágot.

A királyné végtelenül szerette Gödöllőt, hol gyermekei szemmel láthatólag gyarapodtak erőben. Valéria főhercegnő napról-napra szépen fejlődött. Kis ponyyogatán gyakran bekalandozta a vidéket s amint a falusi gyermekek meglátták, összeszaladva kiabálták: »Valéria jön!« A

kis főhercegnő azután sütemény és csukorral jutalmazta meg érdeklődésüket.

Gizella főhercegnő is igen kedvelte Gödöllőt, hol sok vidám napot töltött. Itt ismerkedett meg férjével Lipót herceggel is. (1872. őszén).

Rudolf trónörökös, mily fájdalmat, emlékeket kelt különösen most e név! — seholsom érezte magát oly jól, mint Gödöllőn, melynek törzsgyökeres magyar lakói egész rajongással voltak eltelve a felséges úr és családja iránt.

De megszerette a gödöllői népet a királyné is és e szeretet nem maradt titokban a nép előtt sem. 1886-ban a királyné névnapiján otthon sem volt, de azért a lakosság fényes szerenádöt adott tiszteletére a kastélyban. Azóta e napon minden évben ismétlődött a kastély előtti szerenád, mint a gödöllőiek szeretetének és ragaszkodásának évenként megújuló tanujele.

A sok érdekes ünnepség közül azonban mindenesetre legjobban bevésődött a gödöllői nép emlékébe az 1875-ben rendezett galamb-lövő és a besnyői löverseny, mely a maga nemében páratlan vendégségben végződött. Összegyűltek a legjobb lövők, Európa esupa lövés kapacitásai, de megvoltak hiva a falvak népei is. Délben aztán a királyné ült az asztalfőn, melyet a parkban terítettek. Az asztalnál mánások és falusi jegyzők, hercegisasszonyok és parasztlányok ültek egymás mellett és falatoztak igen vidáman. A királyné e bizarr elrendezésü ebédben igen nagy gyönyörűségét találta . . .

Most már megszűnt dobogni a nemesen érző kebel, meghalt a jólékonyság Géniusza s nekünk nem maradt egyéb, mint a fájdalmas

Kongrua rendelet.

A vallás és közoktatásügyi miniszter a pénzügyminiszterrel együtt rendeletet adott ki az 1898. évi XIV. t.-cz. végrehajtása tárgyában. A rendelet 18 §-ból áll és szól a latin, görög és örmény szertartású katolikus papok jövedelmének ideiglenes rendezéséről. A rendelet el sorolja, hogy mit kell bevenni, mit kihagyni a jövedelmi kiegészítésért folyamodó lelkészeknek a jövedelmi kimutatásban, milyen képesítési táblázatot kell majd kitölteni és megadja a bélyegmentességet az összes ehhez tartozó másolatok és okiratokhoz.

Alá írta dr. Wlassics Gyula és Lukács László.

Attól tartunk, hogy ez a rendelet az első lépés a kath. papság állami kongruájához.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, október 26.

Milyen kár ezen a szép őszi napon beleülni a szürke üveg alá, a füstös folyosókra. Ahol ma még csak szenzációra sincs remény. Ugynevezett tényleges obstrukció folyik majd, ez lesz a mai Ház szignaturája.

— Ki a soros? kérdi a folyosón az ellenzéki tábor a vitarendező Polónyit.

— Várossy Gyula.

— Remélhetőleg beszél két három órát.

És ebben a szép reményben vonultak fel a hadfiak, mialatt a teremben Szilágyi megnyitotta az ülést.

A bejelentéseket megelőzte az interpellációs könyv felolvasása. Polónyi Géza fog interpellációt intézni a miniszterelnökhöz.

Már magában a Polónyi név rémületet kelt a kormánypárton, pláne ha ez interpellációval is van összefüggésben.

A kormánypárt fiatalabb tagjai siettek a rémhirt Bánffyval a folyosókon közölni, azonban a rémhirt derült arccal fogadta és így a kedélyek lecsillapodtak.

A vitarendező generális is a teremben nagy figyelemmel kíséri az Ugron-párt e jeles tagjának felszólalását.

Szelid hurokat pengel, majd majd erősebb a kifejezéseiben, de hát hiába, az éber elnöknek sem sikerül a szónoklat mesterét rendre tartani. A beszédet az ellenzék minden árnyalata mindvégig figyelemmel kísérte.

*

Szilágyi Dezső elnök 10 órakor megnyitja az ülést és több bejelentés után következik az indemnyi napirendre tüzése feletti vita folytatása.

Nyílt obstrukció.

A napirendhez elsőnek felszólalt Várossy Gyula, aki ostorozza a jelenlegi kormányrendszert és bevallja, hogy igenis a pártnak szándéka ennek működését megakasztani, mivel meg vannak győződve, hogy e kormány bukásával a kormányzat tisztessége alakot fog ölteni.

A kormány megölte ezzel a rendszerrel Magyarország közéletét és még is uralkodik, mert többsége van. És ez a többség nem akar kifejezést adni a nemzet akaratának. Amíg ez meg nem történik, addig e kormánynak nincs más célja, mint saját hatalmát és uralmát fenntartani és növelni.

— Ugy van! Ugy van! — zug az ellenzék.

Szelid nyomas.

És erre a célra a kormány mindent megtesz. Így Csanádmegye egyik püspökét arra kérték föl, hogy hasson oda, hogy a papság az ellenzéknek ne támogassa. Tehát valóságos lelki kerítésre akarták felhasználni a püspököt. Ez azonban visszautasította a méltatlan megbízást.

Fél 1 órakor Várossy szünetet kért, ezt azonban az elnök megtagadta.

Igy tehát folytatja beszédét és fél kettőkor ama reményének ad kifejezést, hogy sikerülni fog beszédét befejezni.

Végül a miniszterelnök napirendjét nem fogadja el.

Francia kormányválság.

A francia kormány, míg tetteiért a népképviselő előtt nem kellett számolni, addig fennállott, míg csak egy különféle behatások alatt álló egyén tartotta kezében a felelősséget, addig fennállott. A Dreyfus ügyet vette kezébe, ezt is azon felelőtlen tudatában s erősen hitte, hogy minden akadályon túltéve magát, keresztül is hajlja. Ki is egészítette magát, ha vala-

melyik tagjának nem tetszett az általa követett politika. Cavaignac ment, jött Zurlinden, utána Chanoin s ha Chanoin Brisson kezébe teszi le tárczáját s nem a népképviselőnek kezébe. — ezért neheztel is oly nagyon Brisson, — úgy bizonyára még egy pár egyénisége lett volna kéznél a francia miniszterelnöknek, akik a hadügyminiszteri tárczát elfogadva, jobban tisztelik a polgári hatalmat, nincsenek oly magas egyetértésben a hivatali elődökkel s nem oly kényesek a hadsereg becsületére mint Chanoin volt.

És ezen felelőtlen érzetében még többet is véghez vitt volna, ha a népképviselő közbe nem lép és véget nem vet a család játéknak. Chanoin hadügyminiszter lerántja a kamara első ülészakán a leplet a játékról s a kormány a kamara tomboló elégtelenség között kapja meg bizalmatlansági szavazatát.

A francia kormány ezen esetből levonta a következményt s beadta Faure elnöknek lemondását, aki azt el is fogadta. Brisson utódjaként Dupui vagy Ribót emlegetik.

Ezek az újabb francia politikai mozgalmak, mondhatnánk, gyökeres változások, mely talán örökre ki fogja ragadni Franciaországot azon mederből, melybe belevezették azok, akik hangzatos népszerű elveket de korántsem Franciaország dicsőségét hirdetik, sőt inkább ennek bemocskolására törekednek.

A franciaországi változásokról szóló távirataink a következők:

Chanoin lemondásának oka.

Páris, okt. 24. (Saját tudósítónk táv.)

Chanoin hadügyminiszter lemondásának csak egy oka volt, hogy a Dreyfus ügyben nem értett egyet a kormány többi tagjaival. Némelyek Chanoin lemondását szeretnék összeköttetésbe hozni a Faschoda ügygel, melynek nagy horderejű fejleményei elől menekült volna a hadügyminiszter. Általában el van terjedve az a nézet, hogy Franciaország hasonlóan az 1870-iki

emlékezet s a költő ihletet gyászdalában való reménykedés:

„Ugy szerette szép hazánkat, nyelvünket,
Nem hagy ő el ezután se' bennünket;
Meghallgatja ezután is hő imánk'
Az égből is mindörökké
Védő szemmel néz mi ránk».

Küldjünk azért érte az egek Urához egy-egy forró imát, bizonyára jól fog esni áldott szellemének, ki minket magyarokat annyira szeretett.

Felsőges jó királyunk felett pedig viraszson a hön szerető hitves jó szelleme és legyen erős hívő lelke, mert a hit megnyugvást követel a megfoghatatlan Valóság akaratában.

Tolsztoj Njokolajevics Leo.

Angolból* fordította: Dr. Némethy Gyula.

Egyetlen és rendetlen haladás korában, minő a mienk is, mindig akadnak szószátyárok vagy lelkesültek, akik általános békét jósolnak s a lelkek titokzatos-misztikus egyesülését. De amíg rendkívüli képességű ember nem jelenik meg — valamely kiváló gondolkodó, mint a mikmersonunk, egyszeremind megáldva hatalommal a nép rokonszenve és képzelete megnyerésére, — addig minden mozgalom meddő marad. Ily vezér Tolsztoj is. Az olyan

* Count Leo Tolstoj: a Biography. By G. H. Ferris (New Amsterdam Book Co.) •What is Art? By Leo Tolstoj Translated by Aylmer Maude.

passzív ellenállás, aminőt ő gyakorol és prédikál, könnyen veszedelmessé válhatik. Meglehet, hogy a tolsztojizmus átmeneti állapota lesz az orosz életnek; de másrészt komoly eredményeket szülhet, nem csak Oroszországban, de egyebütt is.

»Gyermekségem és Ifjúságom« című művében, melyet akkor kezdett meg, midőn a Kaukázusban táborozott, édes atya birtokán eltöltött éveinek leírását kapjuk, továbbá, anyja halála után, moszkvai tartózkodását, ahol kétségbeesetten szerencsétlen lett nagy keze-lába s paraszti kinézése miatt. Nem csuda, ha hetyke francia gyámja s azok az üresfejű arisztokraták, a kik atyja házáat látogatták s kiknek előkelősége ellentétben állott az ő lompos voltával, sehogyse illettek hozzá. Nem sokkal jobb volt neki Kazán-ban se, ahol atya halála után az egyetemet látogatta. Mindazáltal az a két három év, melyet ott töltött, jelentőségteljes volt életében, ámbar Mr. Perris rövid vonásokkal számol be arról. Ekkor került az ifjú Tolsztoj a modern szkepticizmus árába. Elvesztette az állam vallásban való hitét, amelyben nevelkedett s némi fölületes ismereteket szerzett a keleti nyelvekben és filozófiában, mely utóbbi később oly nagy befolyást gyakorolt meggyőződésére. Jasnya, Polyana, régi otthona lett osztályrésze a birtok megosztásánál s ő csakhamar visszatért oda, be sem fejezve az egyetemi tanulmányot. A »Gyermekségem és Ifjúságom« legérdekesebb lapjai azok, amelyekben leírja a természettel való megújult barátságának hatását elégtellen, ké-

telkedő, várakozó lelki állapotára, amelyben akkor volt. Ott szerette tölteni idejét az erdők között vagy a folyó mellett, vagy a szeder-cserjék sűrűjében, éjjel a verandán hált, hogy minél többször leshesse a nyírfák árnyékát, a tóban mecsillanó hold fényt. Mikor szolgálja fölment a házba aludni s mindenki elszenderült, az »eszményi asszony« látomása gyönyörködtette és kinezta. míg szépsége fölözölva a hold fényében az egész természettel össze nem folyt és ekkor, ugymond: »Természet holdfény meg én egynek látszottunk«. Önélet-rajzának e kezdetein már látszanak a tolsztojizmus körvonalai: a paraszti hajlamok irtó-zása osztályának mesterkelt életmódjától, türelmetlensége a kétséssel, a relytéllyessel szemben, a romantikus miszticizmus, amely ebben, vagy abban az alakban újra jelentkezik későbbi műveikben is.

Bátyjának, a tüzérvadásznak egy látogatása arra bírta Tolsztojt, hogy a katonai pályán próbáljon szerencsét és néhány évig meglehetősen vad életet élt Kaukázusban, vadászva, kóborogva, harcolva, meglehetősen lelki békében s menten a kételyektől és töprengé-
sektől.

Azonban a krími háború kitörésekor át-helyezték őt a dunai hadtesthez, azután pedig Sebastopolba. Kaukázusi szolgálata a háborúnak csupán regényes oldalával ismertette meg. Sebastopolban csakhamar tapasztalhatta annak borzalmaikat és az ostrom leírásánál találkoztunk ama haláljelenetek elsőjével, melyek oly jellemzők irataiban. A haldokló Praskukkin, sepa-

állapotához, nagy bel és külpolitikai változásoknak néz elébe. Omdurmanak az angolok és Faszchodának a francziák részéről történt elfoglalása a kapcsolatot a két nemzet között igen gyűlöletessé tette.

Páris, október 26. Este 10 órakor a rojalista ifjuság folytatta a hadsereg mellett való tüntetését a cercle militaire és a »Gaulois« és »Soleil« szerkesztőségei előtt, miközben több kisebb rendzavarás történt. Fél 11 órakor a bulvardokon a tüntetők összeütköztek a rendőrséggel. Éjfélkor a tüntetők szétszórtak. Egy Nartin nevű embert, aki Nadaud rendőrtisztet bottal megütötte, letartóztatták. Egy omnibusz-utast, aki Déroulédet szidalmazta, a tüntetők csunyán megverték. Más rendzavarást nem jelentettek. (Magy. Táv. Ir.)

Páris, október 26. Faure elnök az est folyamán senkit nem fogadott és csak holnap reggel hívja magához a két kamara elnökeit. (Magy. Táv. Ir.)

Páris, október 26. A szocialista párt örködő-bizottsága este ülést tartott és elhatározta, hogy holnap reggel manifesztumot tesz közzé, amelyben tudtára adja a lakosságnak, hogy a kamarában elfojtották a vitát. Egy tábornok, aki részese az államcsínynak, kötelességét megszegve a szószéken jelentette be lemondását. Néhány állítólagos republikánus a reakció pártjával szövetkezve tetszéssel jutalmazta ezt a lázítót. A mérsékelt pártot, mint-hogy Chanoine eljárását kiaknázza, terheli a felelősség azért, hogy miniszterválság tört ki. A szocialista párt minden eshetőségre készen áll és a köztársaságot fenyegető katonai-klerikális reakció ellen sikra száll. A bizottság határozatilag kimondta, hogy az összes szocialista, forradalmi és republikánus erőket haladéktalanul egyesíteni kell a köztársaság védelmére. (Magy. Táv. Ir.)

Brüsszel, okt. 26. (Saját tud. táv.) Valpolern Viktor számos hívével Párisba

készül. Utazása összeköttetésben van a jelenleg zavaros francia viszonyokkal. Utazását igen fontosnak tartják.

Pestis Bécsben.

Budapest, okt. 26. (Saját tud. táv.) Az összes beteg ápolónőket a párisi Pasteur intézetéből hozott szérummal beoltották.

A patkányok szökése nem igaz.

Bécs, október 26. (Saját tud. táv.) Dr. Gruber egyetemi tanár azon elterjedt hirre vonatkozólag, hogy a bakteriologiai intézetből 2 pestis bacilussal inficiált patkány szökött meg, kijelenti, hogy ez nem ad legkisebb aggodalomra sem okot, mert az ijesztő hír a patkányok szökéséről minden alapot nélkülöz. Sem korábban, sem később a laboratóriumból, ahol a pestiskutatók kísérleteiket végezték, egyetlen állat sem hiányzott. »Mevagyok győződve — így szólt a tudós orvos, — hogy ha ez megtörtént volna, ugy a legközelebbi napon már számtalan patkány lenne harapás folytán megfertőzve és akkor nekünk már egy uralkodó ragály közepette borzadva kellene élnünk. Valóban a lefolyt hónap alatt, melynek kezdetére teszik a patkányok szökését a rém-hír terjesztőit, semmi ragály nem tört ki, mert egy állat sem menekült ki.

E hírek különben, mely a városi hivatalnokok köréből került ki, elég mulatságos előzménye van. Ezelőtt egy hónappal ugyanis egy városi hivatalnok jött a bakteriologiai intézetbe és kérte a szolgát, mutatná meg neki a pestislaboratóriumot. A szolga elvezette őt minden helyiségbe s végül egy olyan helyre vezette őt, ahol patkányokat láthatott s így szólt: »Itt vannak a patkányok. És hogyha az uraknak szükségük van rá, úgy kivesznek közzülök s felhasználják tudományos czélokra, az az,

inficiálják.« Most, amikor az első rémhír a hivatalnok fülébe jutott, a szolga szerencsétlen szavait a patkányok inficiálásáról rögtön emlékezetébe idézte s így született meg a rémhír az inficiált szökött patkányokról.

A betegek.

Bécs, október 26. (Saját tud. táv.) A betegek állapota kielégítő, kivéve Hocheggert, aki haldoklik. Betegsége azonban nem pestis, hanem hemorhagin (vérzés). Ma újabb két megbetegedés történt a közpórházban. A betegeket átszállították a Ferencz József kórházba.

Wlassics rendelete.

Budapest, okt. 26. (Saját tud. táv.) Wlassics miniszter rendeletére az egyetemi bakteriologiai intézetben az összes pestis kísérletező állatokat és tárgyakat megsemmisítették.

Ismét a Munka Óre.

— Mikor az olló elcsúszik. —

Tegnap ismét szocialis eszméktől zengett a nagyváradi kir. törvényszék esküdtszéki tárgyaló terme, nem csak azért, mert a *Munka Óre* került a tárgyaló asztalra, hanem legfőképpen azért, mert az aradi szocialisták szó-jougleurje Schvarcz Ferencz próbálkozott meg újra elvtársai kitisztázásával.

Mikulik Károly Aradon megjelenő »Munka Óre« szocialista néplap szerkesztője az egyik vádlott, mert Kassits Péter volt miniszteri tanácsosnak, kinek ügyeivel pár hónapja, hogy megszűnt foglalkozni a magyarországi sajtó, a fővárosban megjelenő *Népszava* szerkesztőségéhez intézett levelét közölte, még pedig rövid rokonszenves kommentárral kísérve, a levélre bizva egyebek elmondását. E levél különben annak idejében mintegy öt fővárosi lapban megjelent.

Ezt az egyebeket különben elmondja a *Munka Óre* ugyanazon számában Pollák Frigyes szobafestő is. Cikkét irt a boldogtalan e

topoli vázlatai egyikében, a megsebesült Péter a »Háboru és Béke«-ben, Nikita a »Mester és ember«-ben, mind tanúságai azon czélok csekély voltának, amely őket vezette addig, mind éreznek valamit abból, amit Tolsztoj ama holdfényes éjszakákon tapasztalt. De a gyakorlati paraszt elem, amely egyéniségének oly kiváló része, nem engedte őt sokáig foglalkozni ilyen érzelmekkel. A kérdés, mely a sir szélén foglalkoztatja őt, nem vonatkozik arra, a mi azon túl van. E kérdés: »Mi a teendőm a jelen életben?«

Eleinte a liberalizmus kecségette őt, hogy megadja rá a feleletet. A háboru után Tolsztoj hosszabb utazást tett Nyugat Európában s hazajövet tele volt a parasztság állapotának javítására vonatkozó tervekkel. A császár rendelete az emancipációról és saját házassága kedveztek törekvéseinek, de a muzsikok meg se értették, törödni se törődtek szabad eszméivel és az abszolutisták és terroristák egyenlő harcra, amely a rövid liberális régime után következett, teljesen fölforgatta terveit. Ez a »Háboru és béke« és »Karenina Anna« korszaka. Tolsztoj ifjusága romantikus eszményeit úgy kezdte tekinteni, mint az emberi boldogság megfontolt s az uralkodó történetbölcséletet pedig mint kieszt hazugságot. A legerősebb emberi ösztönök, egyénben és tömegben egyaránt (az Anna Karenina szerelmeseiben, a »Háboru és béke« harczoló nemzeteiben) vakoknak és észszerűtleneknek tűnnek föl előtte; semmiféle fölfedezhető törvénynek nincsenek alávetve. Csak a parasztok félig

állati élete, akik mindig gyötörték magukat oly munkával, melynek hasznát nem kérdzhetették, látszott előtte egyedüli érdemes életnek Levine, a ki Karenina Annában Tolsztojt képviseli, mezei munkára adja magát, hogy megmeneküljön a pesszimizmustól. Az aratók közt töltve egy napot, hazatér, örvendezve a »munka-kúra« fölfedezésén, amely ettől kezdve valóságos panaceaja, csodaszere Tolsztojnak az arisztokraczia összes öröklött betegségei ellen.

Tolsztoj utolsó műve: »Mi a művészet?« első sorban nem esztetikai dolgozat. Azt iparkodik kimutatni benne, hogy műveltségünk virága — melyet az uralkodó osztályok fölvilágosodottjai a műveltség legjelentékenyebb termékének tekintenek — nem ér annyit, amennyibe kerül. Midőn valamely tan népszerűvé lesz, midőn sajtóban és tudósszobákban mint kérdésen fölül állót fogadják el, bizonyosak lehetünk benne, hogy a mi igazságot tartalmazott is valaha, az is kiesett belőle. Tolsztoj gróf előtt mint Ruskin előtt utolsó éveiben, a művészet ára és értéke az egész közönségre nézve sokkal fontosabb kérdések, mint a művészi technika bármely kérdése. Hogy értékelhessünk valamely művészi tárgyat, nem szükséges tudnunk, hogyan hozza létre az hatását. Elég, ha csak magát a hatást tekintjük. Nyilvánvaló, hogy sokkal nagyobb erőt kíván kellően ábrázolni valamely nagy dolgot, úgy, hogy az megindítsa a közömbös szemlélt, hogy a gondolatok és érzelmek új forrását nyissa meg benne, mint olyan tárgyat választani, amely csak gépies ügyességet s a

megfigyelés igen közepes mértékét kívánja. A művész előtt legyen bár a különböző tárgy egyenlő értékű, mint mestersége tárgya, mint egyenlőképpen kidolgozottak; de képtelenség azt kívánni a laikustól, hogy ugyanerre az állápontra helyezkedjék. Kétségtelen, értéktelen a laikus ítélete a művész ügyessége felett, midőn összehasonlítja a műveket, a melyek hatást gyakoroltak rá ugyanazon hatással; de az már az ő illetékessége alá tartozik, hogy ítéljen az érzelem értéke felett s a hatás felett, a melyet a mű reá tett. A művész nevetel a különöz mértékű, mint az emberi hiúság példája felett, de mégis, ha egy laikus el kezd beszélni a hatásról, a melyet valamely műtárgy tett reá, a mű szerzője, ha nem is mindig nagy örömmel, de mindig érdekeltlen fogja hallgatni.

Tolsztoj művészeti dolgokban azt az eszményi tisztas, értelmes muzsikot lépteti föl bírónak, aki elé már vallásos és politikai kétélyeit is terjesztette. De a muzsik nem igényel magának műértő szerepet. Ítélete az, hogy nem tudja hasznát venni a mai művészet legtöbb termékének. »Micsoda!« ugymond, »fényűzésre segíteni és tisztelni kell hát nagy emberek gyanánt azokat, akik az ecsettel, vagy szavakkal vagy zeneeszközökkel játszanak!! Drága fizetség ez egy kis füttyölésért.« Volt idő, midőn a festő szép és örökbecsű alakban fejezte ki a legszentebb érzelmeket, a melyek a közönség és az ő érzelmei voltak egyaránt. Ma napság az emberek testvériségét kellene hirdetnie.

lap *Munka és a Tőke* című állandó rovataiba. Cikkének címe: *Föld és vagyonfelosztás*, melyben a Weitzer-féle aradi waggonyár zárszámadását tárgyalva s a csinos nyereséget látva, a vagyonos osztály elleni durva támadásban tört ki.

E két közleményt fogta vád alá tegnap a nagyvárad kir. ügyészség s terjesztette az esküdtsek ítélete elé.

Elnök: *Millye* Gyula, szavazó bírák: *Grám* Sándor és *Fassie* Pál, jegyző *Nagy* János.

A vádhatóságot dr. *Balás* Elemér kir. alügyész képviselte.

Az első összecsapás.

A vádlottak megjelenésének konstatálása után az első összecsapást a védő *Schwarz* Ferencz inszenizozta, kétségbe vonva az első vádlott Mikulik Károly illetékességét, mivel az inkriminált cikket a fővárosban megjelenő Népszavából vétették át.

Dr. *Balás* Elemér vádló hivatkozik a sajtótörvény 35. §-a, mely a fokozatos felelősség elvét aként állapítja meg, hogy a közleményért nemcsak a szerző, hanem a cikk közlője és átvevője is felelős.

A törvényszék nem ad helyt a kifogásnak, mivel elkésve adatott be.

Az esküdtsek megalakulása.

Ezek után az esküdtsek a következőkből alakult meg, kimerítve teljesen egy a védő, mint a vádló visszavetési jogát: Sarkadi Lajos, Dely Géza, dr. Schweiger Ede, Papp György, Szacsavay Ákos, Kiss Dávid, Vinkler Lajos, dr. Komlós József, Tóth István, dr. Fleischer Lajos, Jancsó Dezső, Fleischacker Gyula és Sonnenfeld Adolf, Steiner M. Albert póttagok.

Első vádlott *Mikulik* Károly, az elnök kérdéseire előadja, hogy 24 éves, róm. katolikus, asztalossegéd, aradi lakos.

Elnök: Mi volt a célja az inkriminált cikk közlésével?

Vádlott: Célom volt, hogy elvtársaimat felvilágosítsam arról, hogy vannak barátaink más társadalmi osztályban is.

A második vádlott *Pollák* Frigyes előadja, hogy 23 éves, izr. vallású, szobafestő, aradi lakos.

Elnök: Mi volt a célja a felolvasatott cikk megírásával?

Vádlott: (bátran, érczes hangon.) Célom volt, hogy az elnyomott munkás népet felvilágosítsam és öntudatra ébreszszem.

Második összecsapás.

Schwarz Ferencz védő kéri a törvényszéket, hogy a *Munka Óré*, melyben az inkriminált cikk megjelent és a Népszavának a bírói lefoglalás után megjelent számát, melyből átvétették, az iratokhoz csatolja.

Vádló szerint az átvétel megjegyzése szükségtelen, mert hisz a lap magáénak vallotta a közleményt.

A törvényszék helyt ad a kérelemnek. A cikkek felolvasása után a vádló előterjeszti remek vádbeszédét.

A vádbeszéd.

Vádló meg van győződve arról, hogy amidőn az esküdtzéki tagok az idézést megkapták, az a felkiáltás jött ajkukra: Már megint a *Munka Óré*! E nagy terjedelmű esküdtbírói kertületnek egyetlen pontján sincs annyi baj, mint Aradon a *Munka Óré*-vel. Ez a lap egyenrangúnak képzelet magát más lapokkal, pedig ha eddig megjelent számait nézzük, észreveszünk, hogy e lap szerkesztői nincsenek tisztában a sajtó hivatásával, de a szocializmus fogalmával még inkább nincsenek. Hallottak harangozni valahol s ez a tévétel hang agyukban circulus vitiosus csinált. E lap a *Munka Óré* címét viseli. Hát csakugyan védi a munkát, a munkás érdekeit? Nem! Hisz vádlottak a munka fogalmával sincsenek tisztában. Hiszen létezik szellemi munka is, mely éppen oly fárasztó lehet, mint a testi munka és vádló mégis a szellemi munkások ellen törnek, munkájukat semmibe nem veszik, pedig a szellemi

munkások is végeznek legalább is egyenrangú munkát a testi munkáséval.

Valóban munkás és munkás között nagy a különbség. Vádlottak pld. nem olyan munkások, akik dolgoznak. A sajtóhoz, melynek tagjaiul képzelik magukat a vádlottak, különös hivatás kell s nagy érzékenységgel kell bírnia munkásának, nehogy társadalmi sebeket azzal igyekezzen gyógyítani, hogy egyik társadalmat a másikkal összeveszítse. Pedig a vádlottak ugyanezt teszik. Nem tudja, de felteszi, hogy a szocialis kérdésekkel foglalkoztak e valóban a vádlottak, vagy csak az agyukban mindenféle behatások által képződött szörny-eszmék körül forognak s azért komolyan akar ezzel foglalkozni. Utal a rochdalei takácsok remek példájára. A becsületes uttörők példáját kell követni, ezt azonban vádlottak nem teszik, hanem helyette irnak, hogy az elvtársak vezérei legyenek, hogy a sajtóbírók által elítéltesse. Mindnyájan szocialisták vagyunk, de minden dologban van egy korlát, melyen keresztül nem lehet menni. A szocializmus minden időben élt és érvényesült is, de olyan mértékben kell keresztülni, hogy ezáltal a fennálló társadalmi osztályok ne legyenek megsértve.

Vádló ezután az inkriminált közlemények taglalása után kéri az esküdtseket, hogy e közlemények olvasásakor képzeljék magukat a szűk látókörű munkás eszmevilágába s helyzetébe s e szerint ítéljenek. Osztály elleni izgatás miatt kéri a vádlottak elítélését.

A vádbeszéd.

Dr. *Balás* Elemér kir. alügyész beszéde igen nagy hatást tett a hallgatóságra s ezt a hatást a védő szerepében működő *Schwarz* Ferencz a maga szokott hangos modorával mindenképen igyekezett szétfoszlatni, de nem sikerült. Hol szocialista eszmével dobálózott jöngleur módjára, hol hangulatos frázisokat, hol pedig durva, csipkedő megjegyzéseket szedett elő a maga bő tartalékából. Többször idézni akar, elnök nem enged meg s ismételtlen a tárgyra inti. Beszédének legsikerültebb azon része, melyben válaszol az ügyész által felhozott rochdalei takácsok példájára.

Más viszonyok vannak most — úgymond — mint 1848-ban, mikor a rochdalei takácsok szövetkezetüket megalapították. Ma már nem az emberiség szükségletének termelnek, hanem anarchikus módon. Akkor a fendalimus uralkodott, most a capitalismus.

Kikél végül az üldözöttek ellen, melynek a szocialdemokratia ki van téve Magyarországon. Törvényt kérnek ők maguk ellen és nyíltságot, mint Bismarck tette ezt.

Az ügyész kijelenti válaszában, hogy védelmet ő nem talál az elmondottakban, hanem csak az inkriminált cikkekben levő szocialistikus elvek még erősebb hangoztatását.

Az esküdtsek ítélete.

A két vádlott beszélt még, kérve az igazságos ítéletet, melyek után az esküdtsek visszavonul tanácskozásra.

Az esküdtsek ítéletét *Szacsavay* Ákos hirdeti ki, mely a következőleg hangzik:

1. Foglaltatik-e az első cikkben osztály elleni izgatás: **12 igen.**

2. Foglaltatik-e a második cikkben osztály elleni izgatás: **9 igen, 3 nem.**

3. Közlője-e Mikulik Károly az első sorban inkriminált cikkeknek: **12 igen.**

4. Szerzője-e Pollák Frigyes a második sorban inkriminált cikkeknek: **12 igen.**

5. Vétkes Mikulik Károly az osztály elleni izgatás vétségében: **6 igen, 6 nem.**

6. Vétkes Pollák Frigyes az osztály elleni izgatás vétségében: **8 igen, 4 nem.**

A törvényszék ítélete.

A törvényszék a vádló indítványának meghallgatásával *Mikulik* Károlyt a vád és következményei alól felmenti; ellenben *Pollák* Frigyeset a büntető törvénykönyv 172. §. 1. szakasz 2. bekezdésében bűnszéknek mondja ki, egy havi államfogházra s 5 forint pénzbüntetésre ítéli s elrendeli a meglevő lappeldányok megsemmisítését.

Az ítéletben úgy a védő, mint a vádló megnyugodott.

UJDONSÁGOK.

TAJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

Október 29. Nagyvárad város központi választmányának ülése.

Október 30. Mese matiné.

November 2. Esküdtzéki tárgyalás.

November 5. A nagyvárad sakk-kör versenye.

November 6. Lőtenyész jutalmak kiosztás a a biharmegyei gazd. egyesület által.

November 7. Megyei közigazgatási ülés d. e. 10 órakor.

November 10. Közigazgatási ülés a városbázán d. u. 3 órakor.

November 17. Városi közgyűlés.

November 20. A kath. kör gyászünnepélye.

November 25. A Nagyvárad sajtópöre.

* **Ő Felsége jubileumára.** A helybeli tüzérezred parancsnokságától felkérteünk a következő sorok közlésére: A 19. sz. hadosztály-tüzérezred a kötelekéhez tartozó tartalékos havidijasokat és a legénységi állományhoz tartozó azon személyeket, kik nincsennek tényleges szolgálatban, értesíti, hogy f. évi december hó 2-án, előzetes ünnepélyes istentisztelet után az ő Felsége 50 éves uralkodói jubileuma alkalmából alapított jubileumi emlékérmek ünnepélyesen ki fognak osztatni. A Nagyváradon és környékén lakó tartalékos havidijasok s az itt tartózkodó nem tényleges szolgálatban levő azon személyeket, kik a fenti ezredhez tartoznak és az ünnepélyen résztvenni kívánnak, felhívom, hogy ezen szándékukat f. évi november hó 20-áig a 19. sz. hadosztály-tüzérezred parancsnokságának Nagyváradon, a „*Vilmos főherceg*” tüzérlaktanyában tudomására hozzák.

* **Majláth püspök Kolozsvárt.** Gr. Majláth Gusztáv erd. püspök f. hó 25-én Kolozsvárra érkezett, ahol majdnem egy hetet fog tölteni, mely idő alatt a kolozsvári plébános szívesen látott vendége. A püspök kolozsvári tartózkodásának legfőbb célja a f. hó 27-én végbe menő status-gyűlésen való elnöklés, amely gyűlés az eddig beérkezett jelentkezések után ítélt, igen népesnek ígérkezik. Azonban a status-gyűlés nem fogja kimeríteni a püspök tevékenységét, mivel az eddigi program szerint a püspök meg szándékozik látogatni a kath. iskolák nagyrészt, harangokat fog szentelni, ugyancsak ő fogja megszentelni f. hó 29-én a kolozsvári néhány száz tagból álló sz. Mária társulat gyönyörű zászlóját, mely *Kiss* János társulati igazgató lankadni nem tudó agitáció folytán közadakozásból lett beszerezve. E zászló-szentelésnél a zászlóanyai tisztet br. *Jósika* Jozepha vállalta el.

* **Új kamarás.** Ő Felsége *Széchenyi* Pál főhadnagyak a 13 jász-kun huszár ezrednél a kamarási méltóságot adományozta.

* **Szent gyakorlatok a Szemináriumban.** A nagyvárad i. sz. papnöveldeben tegnap kezdődtek a szent gyakorlatok, a melyet három napon keresztül *Halász* Gyula papnöveldei lelkiigazgató tart. A szent beszédek naponként délelőtt fél 11 órakor és délután 5 órakor tartatnak.

* **A csillagkereszt rend védanyja.** A csillagkereszt rend fővédasszonyi teendőivel *Mária Jozefa* főhercegeasszonyt biz a meg a Király Ő Felsége.

* **Nagyvárad régi és újabb kölcsönéi.** Nagyvárad városának már jó idő óta szüksége van újabb kölcsönre, de a pénzpiacz mostani állása éppen nem alkalmas a kölcsön felvételére. *Ragány* János főszámvevő azt tervezi, hogy az új kölcsön felvétele alkalmával egyben a mostani kölcsönöket is konvertálja a város. Nemcsak hazai, hanem több külföldi cézeggel összeköttetésben áll, de a kölcsön felvétele és

a konverzió ez idő szerint nem járna a városra nézve haszonnal. Általában a míg a valutánk rendezve nem lesz, igen nehéz a külfölddel pénzügyi műveletekbe bocsátkozni. Hogy ha az újabb kölcsön kötése hosszabb ideig nem sikerül, a város pénzügyi viszonyainak megkönnyítésére más terve is van a főszámvevőnek. A mostani kölcsönök fizetési határidejének meghosszabbítása által az évenként fizetendő összeg leszállítását tervezi s az így megmaradó összeget a város más szükségletére fordíthatná.

* **Ülés a városházán.** Nagyvárad város szépművészeti és közlekedési szakbizottsága holnap, pénteken, október 28-án délután 3 órakor ülést tart, a melyen három közérdekű ügyben mondanak véleményét.

* **A román kérdés a jogakadémián.** A jogakadémián, úgy látszik, hogy csend lesz a B o l c a s elleni fegyelmi ügyben; ugyanis a tanári kar a vizsgálatot befejezte s most már az iratok a vég eldöntés végett a miniszterhez kerülnek. Azt, hogy a tanári kar mit határozott, még nem lehet tudni, azonban valószínű, hogy az ifjuság a kért elégtételt megkapja. Tegnap az igazgató minden évfolyamról két-két hallgatót behívott magához, ezeknek elmondta a tényállást s végül kérte őket, hogy az ifjuságot csendesítsék le, hogy békében várják meg a miniszter döntését. Az akadémia igazgatója ezen felül egy felhívást bocsátott ki, amelybe csendre s békére kéri fel az akadémia polgárait. Ugy látszik, hogy az ifjuság bizva abban, hogy az ügy reá nézve kedvezően fog eldőlni, most megnyugszik s csendben fogja várni a miniszter döntését, ha ugyan valami közbe nem jön, ami a békét megzavarja.

* **Jegyzői vizsgák.** Biharvármegye székházában tegnap és ma mentek végbe a jegyzői vizsgák. A vizsgáló bizottság elnöke: Papp János főjegyző, tagjai dr. Wallner Ödön, dr. Popovits György, Hraniczky Károly, Miskolczy Árpád, Szilvási Alajos és Halász Imre mezőkeresztesi jegyző. A vizsgálatnak 13-an mentek neki, ezek közül 1 visszalépett, nyolc pedig sikerrel vizsgázott, ezek: Katona Imre, Szék József, Lipiczky Gyula, Bajta István, Nagy István, Simon Jusztin, Herczegh Ferenc, Kovács István.

* **Kir. közjegyzőség Derecskén.** Derecskén február hó 1. napjával közjegyzőség alakul s az erről szóló igazságügyminiszteri rendelet a következő:

Az 1874. évi XXXV. t.-cikk 5. §-ában nyert felhatalmazás alapján s az 1874. évi december hó 17-én 4.164. sz. alatt (R. T. 182. sz.) kiadott igazságügyminiszteri rendeletnek e részben való módosításával, a debreczeni kir. törvényszék kerületéhez tartozó derecskei kir. járásbíróház területére Derecske székhellyel külön kir. közjegyzőséget rendszeresíték, a mely kir. közjegyzőség a debreczeni kir. közjegyzői kamarához fog tartozni.

E rendszeresítés folytán a debreczeni kir. közjegyzőség hatósági köre, jelen rendeletem hatályba lépésének napjától kezdve, a debreczeni kir. járásbíróház területére szorítkozik.

Jelen rendeletem 1899. évi február hó 1. napján lép hatályba és az említett napig a derecskei kir. járásbíróház részéről a debreczeni kir. közjegyzőknek adandó megbízásokat ezek a kir. közjegyzők fogják teljesíteni.

Budapesten, 1898. október hó 24-én.

A miniszter helyett:

Vörösmarty, s. k.
államtitkár.

* **Halottak napja és a jogászok.** Közlekedik halottak napja. A kertészek és temetkezési intézetek kirakatai napok óta koszorúkkal vannak telve. Mindenki készül, hogy kedves halottainak a sírját feldiszhassa, hogy meggyújtssa gyertyákat az elhunytak sírján. Az őszi virágok utolsóit is leszakítják, hogy velük felékesítsék a sírhantokat. A halottak csendes birodalma is népes. Mindenütt javítják a sírokat, amelyik

beomlik azt felemelik, a melyeken fű nőtt, azt kigyomlálják. A jogakadémia polgársága is készűl, hogy lerójjja háláját és elismerését halottai iránt. Eddig az akadémia polgársága nyolc helyen tartott beszédet, a mult évben két halottja volt az akadémiának s most már tíz helyen tartanak emlék beszédet. Beszélnek: Nagy Sándor felett Küttel Károly, Kulikovszky Kázmér felett Papp János, Sziliget Ede emléktáblájánál Pojnar Széver, Hoványi Lajos felett Bárdos Ödön, Személyi Kálmán sírjánál: Sebő Pál, Kindelka József dr. felett Schweiger Endre, Müller Ferencnél Ormai Lajos, Kaczián Ferenc sírjánál Medvigy Gábor, Nyiry Ödön sírjánál Fanta Adolf, Jelinek sírjánál pedig Hantke Emil.

* **A katonai szertár átvétele.** A vársáncz mellett levő katonai szerraktárt, a tüzér kaszárnya felépítése folytán a gyalogság vette át, de előbb a városnak alaposan átkellett alakítani. A munkálatokat befejezték s az átalakított épületet már át is vette a vegyes bizottság. A város részéről aláírták a jegyzőkönyvet Komlóssy József, Dús László, ifj. Rimler Károly, Busch Dávid és dr. Baróthy Ákos, az állam építészeti hivatal részéről Vámos kir. mérnök; a katonaság részéről Wagner alezredes, egy hadbiztos, egy ezredes, egy mérnökkari százados és Czékélius főhadnagy kezelőtiszt. A vegyes bizottság konstataulta, hogy az épület teljesen megfelelő, kifogástalan. A katonaság az átvétel napjától fizeti az építési összeg 6%-át mint bérösszeget.

* **Az árapasztó csatorna építése.** A pecze és Aduna szabályozásához szükséges árapasztó csatorna építését a honvédmíniszter nagyon sürgeti s ez a dolog nem is 6-8 hónapig hever fenn a miniszteriumban elintézetlenül, mint más, a városra nem kevésbé fontos ügy. Igyekezni fognak, hogy még a tavaszi árvizek előtt készen legyen az árapasztó csatorna s a honvéd-hadapród iskola meg legyen kimélve a nagymérvű talajvíz előntésétől. Busch Dávid városi főmérnök már napok óta kint dolgozik a mezőn, a hol a meder helyét nivellálja.

* **Halotti bizonyítvány.** A halál érdekes módon tréfált meg egy debreczeni asszonyt. Ágyba esett s megnyugtatóan elhívatta a házi orvosát, ki egyuttal kerületi orvos is, habár nem a beteg asszony kerületében, aki váltólázt konstataált és a baj csillapítására morfium-csöppeket rendelt, de kis adagban. Az orvos nyugodtan távozott azon tudatban, hogy jól végezte dolgát. Annál jobban megdöbbsent reggel, mikor a beteg asszony leánya kisírt szemmel állit be hozzá:

— A mama meghalt. Tessék kiállítani a halotti bizonyítványt.

A doktor eleinte nem akarta elhinni, de mivel a lány nagyon is bánatosan erősítette, végre is hitelt adott szavának és kiállította a halotti bizonyítványt, föltételeken, hogy a halál okát, csak később állapítja meg.

Délután újabb meglepetés várt a doktorra. Jön a leány, kezében lobogtatva a halotti bizonyítványt.

— Nem kell már.

— Miért?

— A mama éppen most kana'azza a levest.

— Hát nem halt meg?

— Nem bizony, csak nagyon elaludt.

* **A főváros hazi könyvnyomdája.** A főváros hazi kö- és könyvnyomdájának az igazgatója előterjesztést tett a tanácsnak az iránt, hogy a könyvnyomdát, a mely már eddigelé is teljesen bevált, bővítsék meg. A mostani berendezés 10,200 frtba került s már ez is sok tekintetben versenyezni volt képes a nagyobb nyomdákkal s a fővárosnak aránytalanul kevesebbe kerültek az itt készült nyomtatványok. Ezért teljesen megokolt dolog lenne az intézmény kifejlesztése.

* **A pánszláv politikus rendjelei.** Holecsek József cseh írónak, ki a cseh lapokban a pánszláv politikát támogatja — mint a Narodni Liszti írja — Nikita montenegrói fejedelem a harmad osztályú Daniló-rendet adományozta. Holecsek azonban nem örvendhetett ennek a kitüntetésnek, mert az osztrák kormány nem engedte meg neki, hogy a rendjelt elfogadja. A Narodni Liszti ehhez azt jegyzi meg, hogy Holecsek néhány hónappal ezelőtt a szerb Száva-

rendet kapta, de a kormány ennek az elfogadását sem engedte meg neki.

* **Robogó vonat alá feküdt.** Debreczenből írják: Nemes Mihály csizmadialegény végtelenül el volt keseredve. Utálta, gyűlölte az életet s mindenáron szabadulni akart attól. Elkeseredéséhez járult még az is, hogy gazdája rosszul bánt vele s folyton veréssel fenyegette. Tegnapelőtt is heves összeszólalkozása volt gazdájával s ekkor az elkeseredett ember elhatározta, hogy szabadul az élettől. Délután lehorgasztott fűvel, szomoruan üdöngött az utcákon s este felé kiment a Miklós-utca végén a sorompóhoz. Ott megvárta a Nánásról a nagy állomás felé haladó vonatot s mikor a mozdony prűszkölve közeledett, végig feküdt a sín páron. Sári János vasuti őr figyelte a gyanus viselkedésű embert s mikor látta, milyen borzalmas tettere készül, odafutott s kihuzta a sinek közül Nemest. Éppen ebben a pillanatban haladt el a vonat, úgy, hogy ha Sári, a vasuti őr késik, darabokra szaggatja a mozdony a kétségbeesett embert. Az életunt csizmadia legényt a rendőrség vette őrizet alá.

Jakó Istvánt felmentették.

— Saját tudósítónktól. —

Tegnap számunkban már megirtuk, hogy a törvényszék most tárgyalja Jakó István oláh-homorogi volt jegyzőnek a bűnügyét.

A vádlott ellen két rendbeli vád volt emelve s a tárgyalásra igen sok tanu volt beidézve, úgy hogy az ügynek a tárgyalása teljes két napot vett igénybe.

Tegnap a községnek az utolsó évekről szóló pénztári kimutatásait tárgyalták, délután pedig a perbeszédre került a sor.

Este hozta meg a törvényszék az ítéletet, mely szerint a vádlottat, illetve a vádlottakat felmentette.

A tegnapi végtárgyalásról a következőkben számol be tudósítónk:

Tegnap délelőtt folytatta a törvényszék Jakó Kálmán homorogi jegyző bűnpörét.

Az első vád, amelylyel tegnap a törvényszék foglalkozott, az volt, hogy a község eladott egy kazal szénát Princz Leopoldnak, aki azonban később ezt a vételt megbánta s ezért tizenöt forintot adott a vádlottnak és a volt községi bírónak, akik a pénzt fel is vették, s azután a szénát Princztől vissza vették.

Ezért Princz is a vádlottak padjára került, megvesztegetés vétségéért; a vád az, hogy ő megvesztegette azzal a tizenöt forinttal a bírót és a jegyzőt.

Ez a vád a kihallgatott tanuk vallomásai alapján teljesen meg lett czáfolva.

Ezen vád után a község rendőreinek ruházata került ismét szóba s ezen ügy tisztába hozatala végett átvizsgálták a községi számadásokat — több évre visszamenőleg.

Egymás után kerültek elő a poros akták, amelyekből a vádlottnak a bűnösségét kellett volna bebizonyítani.

Az akták között különösen a váltók fordultak elő nagyon sűrűen. A vádlott váltókkal fizetett több ízben s azokra törlesztett.

A községi számadások felülvizsgálata sem bizonyította be a vádlott bűnösségét.

Ez volt az utolsó vád.

Az elnök tegnap is több kérdést intézett a vádlotthoz a bűnössége felől, azonban a vádlott mind végig megmarad tagadásban.

— Én nem tudok semmit sem, a bíró kezelte a pénzt, ha hiba van, azt csak ő követhette el — ismételte minden kérdésre.

Egyszer valami estélyen voltak és Melania megint talált valamit, a mi féltékenységet felkorbácsolta. Valósággal dühöngött. A férj közönyösséget színlelt. Ez még jobban felbosszantotta a nőt. Azt mondta végül férjének, hogy a gyilkos egy öfással öli meg áldozatát, míg ő lassan lassan adja be neki a mérget. — Ennyire ment.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

Baleset egy főuri vadászon.

Sátoralja-Ujhely, okt. 26. (Saját tud. táv.) Főuri vadászok részvételével Andrásy Géza grófnál Parron vadászatot rendeztek, mely súlyos balesettel végződött. Agarászás közben ugyanis Vécsey László báró lováról lebukott a földön ájultan terült el. Az utána jövő Hoyos gróf lovával keresztül vágatott a földön fekvő Vécseynek s ennek következtében annak ballába eltört.

A spanyol válság.

Madrid, október 26. Correa hadügyminiszter lemondása ügyében bizonytalan időben halasztották el a döntést. Chinchilla madridi főkörmányzó lemondását elfogadták.

KÖZGAZDASÁG.

Örvendetes jelentés. A szőlőhegyen már lev an takarítva minden, még a legutolsó őszi munka: a szőlőfedés van hátra, természetesen ahol már újra van telepítve a venyige. Márkus János hegybíró betértesztette jelentését a polgármesteri hivatalhoz, a mely szerint a folyó évben a nagyváradi szőlők között a szőlő moly és a szőlő iloncza rovarok nem mutatkoztak, sem szórványosan, sem tömegesen. A veszélyes rovarok elleni védekezésre különben a hegyőrök betanítottak.

Néhány szó a növények tápanyag szükségletéről.

Rége, mikor még az anyagföldbe a magot csak elvetni kellett és az dus kalászu termést hozott, midőn még a visszapótlás elmélete ismeretlen volt, nem hallatszott annyi panasza a gazdáknak, mint napjainkban.

Az idők változtak s a szerető föld a gazda kincse, mindene, mintha hálátlan lett volna az iránt, ki megmunkálta, évről évre kisebbítette a munka jutalmát. Meggondolva a dolgot, nem a talaj volt a vétkes, hanem a gazda. Ő volt hálátlan a földdel szemben, mert táplálékát ki vonta, nem gondolv azzal, hogy eljöh az az idő, mikor az megfogyatkozik, mit egyoldalú megmivélés folytán mindinkább elvont. A növények életműködését vizsgálva, rá jöttek arra, hogy az a kis magból fejlődő növényke ép úgy él, vegetál, táplálékot kíván, lélezkzik, persze más szervezettel, mint az állat; ha a táplálék fogy, ha az éltető napsugár nem éri, senyved, végre pusztul, hisz élet az is, mely a földhöz tapadt és szívja apró gyökserveivel a táplálékot és amint az fogy, úgy fogy az élete is, sőt el is pusztul. A növénynek tehát táplálékra van szükségük, nézzük milyenre.

A víz, levegőn kívül a foszfor, nitrogén, mész és káli azon tápanyagok, melyek nélkül a növény meg nem élhet. A nitrogén, ez a legfontosabb, de szerencsénkre legnagyobb mennyiségben is áll rendelkezésünkre. Az istálló trágya tartalmazza azt főképen; de vannak növények, melyek a levegőből is felvehetik és leraktározhatják azt gyökereikbe, gumóikba.

A foszfor ez ásványi alkotórésze, a növénynek ép oly nélkülözhetetlen tápanyag, mint az állat vagy embernél, hisz a növény szára, magja szükségli. Foszfor pedig istállótrágyában vajmi kevés mennyiségben van jelen, a káli és mész végül ép oly szükséges tápanyag mint az előb-

biek. A növényi tápanyagok meg vannak ugyan a talajban, néhol nagyobb, másut kisebb mennyiségben. A növény is az egyik tápanyagból nagyobb mennyiséget szükségel mint a másiktól. Vegyünk csak egy példát. A buza kíván foszfort, a répa emellett káliumot, ha a talajban ezekből sok van, felvehető állapotban a buza gyökerei könnyen felvehetik a foszfort, a növénydus levélzetü később magas száru és telt kalászu lesz; ha viszont a répa megtalálja a káliumot úgy jól kifejlődik, erős gyököket hoz létre, de ha a talajban nincs, vagy csak kevés a káli, úgy ott a répát kevés sikerrel fogjuk mivelhetni, épen úgy mint foszforsegény talajon a buzát. A talaj tehát nem egyforma mennyiségben és nem is egyforma tápanyagokat rejt méhében. A növény pedig épen a neki okvetlenül szükséges tápanyagokat és pedig a könnyen felvehető állapotban levőket keresi és ha azok nincsenek meg, úgy nincs is kifejlődés, legfeljebb beteges, satnya élet.

Mint már az előzőkben említettük, a talaj tápanyag tartalma ép úgy fogy, mint kevesbedik minden, mit nem pótolhatunk. Ha folyton buzát termelünk egyugyanazon talajon, ott fogyni fog a foszfor és minden más tápanyag, melyeket a buza fejlődésére okvetlenül megkíván. Vissza kell tehát adnunk a talajnak azt, mit természet elvettünk, ezt a szabályt már rég kimondta Liebig, de évtizedeknek kellett elmulnia, mire a gazda, saját kárán okulva, rá jött az igazságra. Tudjuk már most, mi az a visszapótlás, de mivel, illetve miben adjuk vissza a talajnak azt, mit tőle elvettünk. kizsaroltunk? Egyszerű erre a felelet, trágyában, trágyázással. Napjainkban sok féle ma már messze vidékről hozatjuk, gyárakban állítjuk elő. Az ilyen mesterségesen előállított trágya az annyiszor félre ismert és még gondolkozó gazdák által is megvetett — műtrágya.

Sokan hibáztatják még ma is a műtrágyázást, minek az, hisz az istállótrágyában meg van minden tápanyag, a mellett még a korhadást is megindítja, televényt hoz a talajba, minek tehát pénzt kiadni egy oly anyagra, mely csak egy oldalú, s mely rossz időben használva értéktelen befektetést képez, igaz, van sok való dolog az állításokban, de ha meggondolja a gazda azt, hogy a növények más és más táplálékot óhajtanak és az mi egyiknek jó, másinak felesleges, a talajnak pedig istálló trágyában nem nyújthatjuk mindazt, mit a különféle növények kívánnak. Kérdem továbbá, van-e a gazdának annyi istállótrágyája, a mennyit a növények igényelnek, trágyázhatja-e legalább minden három évben talaját? Ugyebár nem? Mit tegyen hát, mivel pótolja a foszfort, mivel a káli, a meszet, ha az a talajban nincs meg és ha meg is van, mi haszon ha a növény nem férhet hozzá? Műtrágyát kell venni. A mi pedig a mechanikai, fizikai hatást illeti, meg van az a műtrágyánál is. A kálium laza talajokat köt, a mész pedig a kötött anyagot megporhanyítja. A műtrágyázás gyakorlati haszna be van bizonyítva, a gazdaközönségen áll most már, a tapasztalatokon okulva, céltudatosan eljárva, a műtrágyázást felkarolni, nagyapáink hibáit helyrehozni, visszaadni a földnek azt, ami a földé és a síer nem maradhat el.

Retch Jenő s Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, október 26

Buza márcziusra	964
Buza októberre	932
Uj tengeri	470
Tengeri augusztusra	—
Rozs őszre	820
Zab őszre	596

Értéktőzsde.

Budapest, október 26.

Az irányzat nyugodt.

Osztrák hitel	351.40
Magyar hitel	379.25
Allamvasut	347.75
Salgótarjáni	608.—
Wagon-kölesön	259.50
Villamos vasut	224.—
Magyar leszámitoló	252.25
Iparbank	104.25
Budapest közuti	859.—

Kereskedelmi	1011.50
Déli vasut	78.—
Rimamurányi	261.50
Magyar jelzalog	237.—

Bécs, október 26.

Az irányzat szilárd.

Osztr. hitel	350.85
Magyar hitel	379.70
Allamvasut	346.75
Birodalmi márka	58.92

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1898. október 26-án

Magyar aranyjáradék 4%	119.50
Magyar koronajáradék	97.00
Magyar vasuti kölesön aranyban 4 1/2%	119.—
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2 1/2%	100.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	119.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	96.—
Italmérési jog megváltási kötvény	100.50
Horvát-szlavón földterhermentesítési kötvény	97.—
Magyar nyeresémsorsjegyek-kölesön	161.50
Tiszabályozási és szegedi sorsjegyek kölesön	137.75
Oszttrák járadék papírban	100.75
Oszttrák járadék ezüstben	100.60
Oszttrák járadék aranyban	119.75
Oszttrák korona járadék	101.25
1860. Oszttrák államsorsjegyek	140.50
Oszttrák magyar bankrészevény	914.—
Magyar hitelbankrészevény	379.50
Oszttrák hitelintézeti részvény	351.50
Páris vista	34.80
Német birodalmi márka	58.87
London vista	120.50
Páris vista	47.55
20 márkás arany	11.77

SZERKESZTŐI POSTA.

K. L. — Helyben. — Már sokszor halottuk szóval is, hogy mennyire köszönhetjük városunk képviselőjének azt az 1,800.000 forint, amit az állam Nagyváradnak a regále megváltása fejében fizetett. Mi úgy tudjuk, hogy ha többet kapott a város, mint a mi jogosan és igazságosan illette, akkor az állam meg lett esalva, ha pedig ellenkezőleg történt, akkor a várost károsították meg. Itt érdemről szó sem lehet. Különbön óhajtanó volna, hogy ebben az ügyben egyszer már olyan ember nyilatkoznék, aki alaposan ismeri az egész ügyet.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

STEIN S. keztyü és mieder üzlete Nagyváradon.

Van szerencsém a m. t. közönség becses tudomására hozni, hogy Nagyváradon, Fő-utcza, Bazár épületben levő keztyü üzletemhez

válfűző (mieder) termet

rendeztem be.

A fűzők nőm, szül. Pollák Hermina felügyelete alatt fognak készülni, kinek Budapestben, a Bécsi-utczában 6 éven át elsőrendü fűzőterme volt, hol is alkalma lévén oly bő tapasztalatokat szerezni, hogy a legfinomabb izlésnek megfelelő és bármely formájú fűzőt a legpontosabban képes elkészíteni.

A t. hölgyközönség legjobban tudja, mily előnyöket biztosít egy egészségi szempontból mint a ruha készítésénél egy pontosan a test kívánsága szerint készített fűző, miért is azon szives kéressel fordulok a m. t. hölgyközönséghez, hogy szerencséltesse nek b. megrendelésükkel és vagyok magamat szives jóindulatába ajánlva

teljes tisztelettel

STEIN S.

Külön próbaterem!

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1898. évi október 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.					
	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	T. v.
Kolozsvár ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapest ind.	9 15	1 55	5 45	8 30	—	P.-Ladány ind.	4 06	1 31	6 00	2 29	6 05
B.-Hunyad >	12 20	6 40	8 37	7 54	—	Nagykátá >	10 20	3 05	7 54	10 16	—	Debreczen >	5 22	3 —	6 55	3 56	8 20
Csucsá >	12 52	7 09	9 19	8 32	4 49	Szolnok >	11 19	4 23	9 27	11 31	—	Érmihályfalva érk.	6 35	4 01	7 38	4 58	9 47
Bucsa >	—	—	9 33	8 51	5 13	P.-Ladány >	12 55	5 55	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Brátka >	—	—	9 50	9 10	5 38	Báránd >	—	—	12 07	2 12	5 17	Szá. v. Szá. v. Szá. v. Szá. v. Gy. v.					
Rév >	1 34	7 47	10 08	9 30	6 13	Sáp >	1 17	6 15	12 24	2 27	5 38	Érmihályfalva ind.	6 36	11 09	5 35	9 14	8 13
Élesd >	1 48	7 59	10 25	9 48	6 42	B.-Ujfalu >	1 33	6 30	12 46	2 47	6 04	Debreczen >	3 37	12 36	8 15	10 27	9 01
Mező-Telegd >	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd >	—	—	1 00	3 00	6 21	P.-Ladány érk.	5 13	1 45	9 45	11 28	9 48
F.-Vásárhely >	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Kereszties >	—	—	1 14	3 12	6 37	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés—Debreczen—Nagy-Léta					
Várad-Velenceze >	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors >	—	—	1 28	3 25	6 56	V. v. V. v. V. v. V. v.					
Nagyvárad érk.	2 31	8 38	11 17	10 44	8 —	Püspöki >	—	—	1 36	3 32	7 08	Debreczen i.	8 35	4 21	Nagy-Léta-	5 25	1 05
Nagyvárad ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad érk.	2 11	7 07	1 48	3 42	7 22	Sáránd >	9 28	5 06	Vértés ind.	—	—
Püspöki >	—	8 51	11 42	11 14	2 37	Nagyvárad ind.	2 18	7 14	2 06	3 58	1 22	H.-Bagos >	9 41	5 17	M.-Pályi >	5 47	1 30
Bors >	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velenceze >	2 24	—	2 30	4 05	1 31	H.-Pályi >	10 05	5 41	H.-Pályi >	6 03	1 48
Mező-Kereszties >	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely >	—	—	2 41	4 16	1 46	M.-Pályi >	10 20	5 55	H.-Bagos >	6 18	2 05
Mező-Peterd >	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd >	2 50	7 43	3 03	4 38	2 19	N.-Léta-	10 43	6 15	Sáránd >	6 40	2 29
B.-Ujfalu >	3 18	9 23	12 29	12 05	4 16	Élesd >	3 04	7 56	3 21	4 56	2 50	Vértés érk.	10 43	6 15	Debreczen é.	7 18	3 13
Sáp >	3 33	9 38	12 47	12 25	4 49	Rév >	3 26	8 18	3 45	5 20	3 32	Sáránd—Derecske—Derecske—Sáránd.					
Báránd >	—	—	1 01	12 41	5 13	Brátka >	—	—	4 06	5 43	4 08	Sáránd ind.	9 38	5 16	Derecske ind.	6 00	9 04
P.-Ladány >	4 03	10 06	1 34	1 19	5 31	Bucsa >	—	8 51	4 27	6 04	4 36	Derecske érk.	9 57	5 35	Sáránd érk.	6 20	9 12
Szolnok >	5 39	11 44	3 35	3 37	—	Csucsá >	4 16	9 06	4 53	6 31	5 03						
Nagy-Káta >	6 34	12 41	4 45	5 07	—	B.-Hunyad >	4 52	9 37	5 32	7 16	—						
Budapest érk.	7 50	1 50	6 20	7 10	—	Kolozsvár érk.	5 55	10 37	6 59	8 33	—						

Nagyvárad—Szeged.				Szeged—Nagyvárad.				Nagyvárad—Arad.				Arad—Nagyvárad.							
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.				
Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Szeged ind.	3 45	10 25	6 40	Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Arad ind.	5 10	11 20	9 37				
Ósi >	10 30	4 36	7 44	H.-M.-Vásárhely >	4 44	11 05	7 57	Gyula >	12 21	6 34	10 21	Kurtics >	5 39	11 52	10 04				
Less >	10 48	4 56	8 06	Orosháza >	5 39	11 54	9 38	Békés-Csaba >	2 23	7 17	4 32	Kétegyháza >	6 14	12 37	10 54				
Gyapju >	10 56	5 04	8 18	Csaba >	7 00	2 33	4 50	Kétegyháza >	2 54	7 44	5 03	Békés-Csaba >	7 —	2 33	4 50				
Cséffa >	11 0 —	5 12	8 29	Gyula >	7 27	3 05	5 26	Kurtics >	3 28	8 20	5 38	Gyula >	7 27	3 05	5 26				
Szalonta >	11 26	5 37	9 08	Sarkad >	7 47	3 27	5 56	Arad érk.	3 55	8 47	6 05	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31				
Kétegyán >	11 46	5 57	9 37	Kétegyán >	7 56	3 39	6 09	Szombatság-Rogoz—Dobrest.								Dobrest—Szombatság-Rogoz.			
Sarkad >	11 57	6 9	9 51	Szalonta >	8 23	4 10	6 47	Szombatság-Rogoz ind.	6 08	7 55	—	Dobrest ind.	4 22	6 36	—				
Gyula >	12 21	6 34	10 21	Cséffa >	8 42	4 34	7 18	Nánhegyesel >	6 34	8 21	—	Nánhegyesel >	4 32	6 49	—				
Csaba >	2 10	7 22	4 44	Gyapju >	—	4 42	7 29	Dobrest érk.	6 44	8 31	—	Szombatság-Rogoz érk.	4 56	7 17	—				
Orosháza >	3 10	8 32	5 50	Less >	9 04	5 00	7 51												
H.-M.-Vásárhely >	4 00	9 26	7 00	Ósi >	9 21	5 19	8 16												
Szeged >	4 35	10 20	7 55	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31												

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.				Vaskóh—Belényes—Nagyvárad				Nagyvárad—Gyoma				Gyoma—Nagyvárad.					
	V. v.	Sz. v.			Sz. v.	Th. v. sz. sz.			V. v.	Sz. v.			Sz. v.	V. v.			
Nagyvárad ind.	3 50	2 40	Vaskóh ind.	4 30	2 —	Nagyvárad ind.	5 56	2 37	Gyoma ind.	3 40	2 40						
V.-Velenceze >	4 05	2 51	Lunka-Rézbánya >	4 42	2 43	Ósi >	6 09	2 51	Déva-Ványa >	4 37	3 48						
Félix-Fürdő >	4 32	3 13	Szudrics >	5 09	3 12	Uj-Palota >	6 25	3 05	Körös-Ladány >	5 13	4 22						
Kardó >	4 50	3 27	Belényes >	5 37	3 52	Gyires >	6 41	3 17	Szeghalom >	5 40	4 53						
Magyar-Gyepes >	5 50	4 17	Sonkolyos >	5 58	4 15	Körösszeg >	7 02	3 36	Véztő >	6 12	5 34						
Tasádfő >	6 07	4 31	Belényes-Ujlak >	6 10	4 27	Szakál >	7 39	4 05	Kót >	6 38	6 03						
Drág-Cséke >	6 30	4 45	Borz >	6 19	4 37	Nagy-tóti >	7 55	4 21	Iráz >	6 52	6 29						
Magyar-Cséke >	6 50	4 55	Sólyom >	6 35	4 58	Komádi >	8 25	4 32	Komádi >	7 10	7 08						
Dusesd >	7 05	5 12	Gyanta >	6 56	5 19	Iráz >	8 42	4 49	Nagy-tóti >	7 22	7 13						
Szombatság-Rogoz >	7 46	5 47	Hollód >	7 10	5 34	Kót >	9 19	5 14	Sakál >	7 48	7 43						
Hollód >	7 58	5 58	Szombatság-Rogoz >	7 31	6 03	Véztő >	9 44	5 32	Körösszeg >	8 11	8 12						
Gyanta >	8 12	6 11	Dusesd >	7 55	6 34	Szeghalom >	10 34	6 13	Gyires >	8 33	8 33						
Sólyom >	8 38	6 36	Magyar-Cséke >	8 07	6 49	Körös-Ladány >	11 —	6 31	Uj-Palota >	8 47	8 53						
Borz >	8 53	6 50	Drág-Cséke >	8 26	7 17	Déva-Ványa >	12 03	7 21	Ósi >	9 03	9 12						
Belényes-Ujlak >	9 05	7 01	Tasádfő >	8 40	7 33	Gyoma érk.	12 45	8 06	Nagyvárad érk.	9 20	9 30						
Sonkolyos >	9 18	7 13	Magyar-Gyepes >	8 54	7 50	Nagyvárad—Érmihályfalva								Érmihályfalva—Nagyvárad.			
Belényes >	10 04	7 47	Kardó >	9 27	8 31	Nagyvárad ind.	6 50	5 40	Érmihályfalva ind.	5 05	5 20						
Szudrics >	10 27	8 09	Félix-Fürdő >	9 40	8 45	B.-Püspöki >	7 17	5 57	Érselind >	5 37	6 01						
Lunka-Rézbánya >	10 56	8 21	V.-Velenceze >	10 01	9 09	Bihar >	7 44	6 20	Székelyhid >	6 14	6 46						
Vaskóh érk.	11 12	8 49	Nagyvárad érk.	10 11	9 19	Paptamási >	8 13	6 48	Nagykágya >	6 27	7 00						
Székelyhid—Margitta				Margitta—Székelyhid													
	V. v.	V. v.			V. v.	V. v.											
Székelyhid ind.	9 50	7 55	Margitta ind.	4 35	4 45	Gyapoly >	8 29	7 03	B.-Diószeg >	6 42	7 20						
Apátkeresztur >	10 46	8 41	Monos-Petri >	4 46	4 56	B.-Diószeg >	8 52	7 24	Gyapoly >	6 59	7 38						
V.-Ábrány >	11 03	8 55	V.-Ábrány >	4 57	5 08	Nagykágya >	9 07	7 38	Paptamási >	7 24	8 04						
Monos-Petri >	11 16	9 06	Apátkeresztur >	5 13	5 26	Székelyhid >	9 40	8 03	Bihar >	7 45	8 28						
Margitta érk.	11 28	9 16	Székelyhid érk. reg.	5 54	6 07	Érselind >	10 08	8 26	B.-Püspöki >	8 05	8 59						
						Érmihályfalva érk.	10 44	9 —	Nagyvárad érk.	8 21	9 02						

† A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelenti

A * jelzettek feltételes megálló helyek.

Nyomatott laptulajdonos: Szent-László-nyomda részvénytársaság nyomdájában Nagyváradon.